

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.

tudományos életünk

AZ AGRÁRGAZDASÁGI KONFERENCIA HOZZÁSZÓLÁSAIBÓL

Folyóiratunk ez évi 11. számában foglalkoztunk már az Országos Agrárgazdasági Konferencián elhangzott előadásokkal és hozzászólásokkal. Miután a rendelkezésünkre álló terjedelem korlátozott, ezért az elhangzott 21 és a bejelentett 6 hozzászólás mindegyikére itt nem térhetünk ki, csupán ezek közel egyharmadának, 8 hozzászólásnak a fő mondanivalóját vázoljuk kivonatossan, a vitára és cselekvésre indító, sarkos gondolatokra helyezve a súlyt.

Nem vész azonban kárba az a sok értékes javaslat, helyzetfeltáró értékelés és problémafelvetés sem, amelyet a most ismertetésre kerülő és a nem ismertetett hozzászólásokban egyaránt fellelhetünk, mivel — a konferencia szervező bizottsága határozatának megfelelően — az Agrárgazdasági Kutató Intézet gyűjteményes kötetben fogja megjelentetni a konferencia teljes anyagát.

**„AZ EGYESÜLÉS-SZINTŰ TEVÉKENYSÉG
MELLETT, AZ INTEGRÁCIÓ ÉRDEKÉBEN,
A NYITOTT GAZDASÁG MÓDSZERÉT KELL
KIALAKÍTANUNK A PARTNERGAZDASÁGOK
KÖZÖTT”**

Berta Jenő dr., a fajszi Kék Duna Termelőszövetkezet és a Kalocsa környéki Agráripari Egyesülés elnöke ezzel a mondatokkal mutatott rá az agráripari egyesületek fejlődésének egyik fontos feltételére. Hozzászólásában ismertette saját egyesülésük kialakulásának előzményeit, a sok szállal szövődő gazdaságközi kapcsolatok, amelyek a szektorhatárokat sem voltak tekintettel. Hangsúlyozta, hogy évekig tartott az egyesülés körültekintő előkészítése. Ezen belül is a vezetőik szemléletén kellett elsősorban változtatni.

Az agráripari egyesületek működésének kezdeti időszakát elemezve arra a következtetésre jut, hogy a gyorsabb előrehaladáshoz a politikai és államigazgatási szervek támogatása, a megfelelően képzett és

a feladatokhoz felnőtt egyesülési vezetőgárda, magas színvonalú anyagi-műszaki bázis szükséges, különösen az olyan exportképes ágazatban, mint amilyen a fűszerpaprika.

Az egyesülés fejlesztési célkitűzéseinek taglalása kapcsán jut el ahhoz a megállapításhoz, hogy „a termelési rendszerekkel kialakult kapcsolatukat a taggazdaságoknak továbbra is indokolt fenntartani. Ezeket a feladatokat jelenlegi méreteikben az agráripari egyesületek egyes eseteket kivéve, nem tudják ellátni. Természetesen az agráripari egyesülés közös szakmai irányításának feladata, hogy a rendszerek vonatkozásában adott időben és alkalommal a taggazdaságokat orientálja”.

Továbbá azt is leszögezi, hogy „bár a jelenlegi helyzetben a fejlődést még nem túlzottan akadályozza, a jövőt nézve azonban indokoltnak látszik a partner ipari vállalatokat a trösztli szervezettől leválasztani, a végtermék tiszta útjának megteremtése érdekében, a külkereskedelmi szervekig”.

**„HA KEVÉS A TERMÉS, HA SOK —
ENNEK ANYAGI KONZEVENCÍÁJA
TÚLNYOMÓ RÉSZT A TERMELŐÉ”**

Ez volt az egyik gondolat abban a hozzászólásban, melyet *Magony Imre*, a Bács-Kiskun megyei Termelőszövetkezetek Területi Szövetségének titkára mondott el. Kifejtette, hogy „évről évre több külső szervezet tevékenységének hatása, az üzemi szervezethez való független folyamat befolyásolja a legtöbbszór jól megtervezett és a végrehajtásra is felkészült üzemi elképzelések realizálását. Egy-egy termékből a magasabb hozam, a korszerűbb termelés-szervezés nem csupán a mezőgazdasági üzem személyi és anyagi feltételein múlik, sőt azon mind kevésbé. Gondolunk a biztonságosabb és a tervszerűbb szaporítóanyag-, gép- és alkatrészellátásra, a növényvédőszer-választásra, az áruátvételekre és más egyebekre.”

„A szemlélet másik sarkalatos kérdésének tekintjük a termékpályában való gondolkodást — melyet a vitaanyag is erősíteni igyekszik. Tudjuk, hogy e téren még a mezőgazdasági üzemeknek, ezen belül különösen a termelőszövetkezeteknek is szemléleti korszerűsítésre van szükségük. Mun-

kalkodunk is ezen. Az inspirációt viszont még a jelenleginél is sokkal intenzívebben és gyorsabban várjuk a gazdasági szabályozástól is, amellyel azon üzemek számára, ahol az eszközellátottság szintje megengedi, lehetővé teszi a végtermék-előállítás. A vitaanyag jól érzékelteti a meglevő feszültségeket, amelyben mi alapvetőnek tartjuk, hogy az együttműködésekben ma még túlságosan domináló a termelő kockázata.”

Homokhátsági példával élve a hozzászóló elmondta a továbbiakban: „38 szövetkezetünk a Közép-magyarországi Pincegazdasággal, 22 állami gazdasággal van olyan kapcsolatban, melyek nagy részében megosztják a végtermék hasznát, sőt kölcsönös beruházásokra is sor került, szövetkezetek egymás közötti kapcsolatában is. Vannak azonban kritikus pontjai jelenleg is még ezeknek az integrációs kapcsolatoknak. Ilyennek tekinthetjük a nyereségmegosztási hányadot, az álló- és forgóeszköz tekintetében. A vertikum alapját képező ültetvény beruházási értéke pl. ebből a szempontból nem kerül figyelembe vételre. A kölcsönös beruházások tulajdonjogi és pénzügyi problémákat is magukban hordoznak, melyek jogi szabályozást kívánnak.”

**„AHO! AGROKÉMIAI TELEPEK MŰKÖDNEK,
OTT NÉLKÜLÖZHETETLENEKKÉ VÁLTAK
A MEZŐGAZDASÁGI ÜZEMEK SZÁMÁRA”**

Ezt közölte *Hajagos Antal dr.*, a MÉM Növényvédelmi és Agrokémiai Központjának munkatársa, aki elmondta, hogy jelenleg 6 agrokémiai telep 120 ezer hektáron tevékenykedik, kísérleti jelleggel. A kísérleti üzemelés pozitív eredményeit tükrözi, hogy 60 agrokémiai társulás jelentette be megalakulási szándékát és agrokémiai telepek építésére mintegy 40–50 megrendelés futott már be a tervezőirodákhöz. Figyelemre méltó eredményként értékelte, hogy a létrejövő több közös vállalatban az állami ipar vállalatai is részt kívánnak venni.

Leszögezte azt is, hogy a „telepek drágák. De csak olyan drágák, mint amilyenre tervezzük. Egy sor helytelen szabály a tűzrendészeti, balesetelhárítási, egészségügyi előírások közül oktanul drágítja a telepeket. Természetesen a tervezői és beruházói

tapasztalatlanság is fokozza a költségeket.” Egyetértünk azzal is — mondta —, hogy „célszerű volna valamilyen formában az ipar, a kereskedelem és a felhasználó üzemek érdekeit úgy összehangolni, hogy az előbbi két ágazat is érdekelt legyen a kemikáliák biztonságos tárolási lehetőségeinek kialakításában. Munkánkat mi ennek szellemében végezzük, és elmondhatjuk, hogy a kereskedelem aktív anyagi támogatása ebben az ötéves tervben mintegy 380 millió forint értékű lesz. Az ipar — felismerve az érdekek közös vonásait is — anyagi segítséget akar nyújtani a telepek építéséhez. A szállítási lánc kialakítása az iparnak és a közlekedésnek is érdeke.”

A GÉPESÍTÉSI FOLYAMAT ÚJ TERVEZÉSI MEGOLDÁSÁT AKARJUK KIALAKÍTANI

Felföldi János, az Agrárgazdasági Kutató Intézet tudományos főosztályvezetője hozzászólásában felsorolta a hagyományos tervezési és a statikus optimalizálási eljárásokat alkalmazó tervezőmunka hiányosságait és röviden ismertette az Agrárgazdasági Kutató Intézetben kidolgozott új tervezési módszert, mely „a meglevő vagy a tervidőszak elején várható gépállomány értékeléséből indul ki és részletesen nyomon követi, modellezi a selejtezés-pótlás várható folyamatát”.

„A tervezési megoldás lényegéhez tartozik, hogy a géprendszerrel szemben támasztható arányossági követelmények érvényesítése céljából több összefüggésre úgynevezett belső mérlegeket készítenek. Ilyenek például az erő- és munkagép-összhang traktorosztályonkénti vizsgálata, vagy az ágazati termelési feladat és a gépállomány összhangja.”

Javaslatra szerint a módszert — a kapacitás és a tényleges teljesítőképesség közötti viszonyt differenciáltan érvényesítve — a továbbiakban a gyártó és forgalmazó vállalatoknál lehetne alkalmazni a várható gépszükséglet meghatározására.

Végezetül óvatosságra intett az agrokémiai centrumok körzetméretét illetően, a növekvő körzetméret függvényében esőkenő kiszórási teljesítmény és az e célra függetlenített tehergépkocsi-állomány növekvő kihasználatlansága miatt.

.....HOSSZABB TÁVON SEM INDOKOLT
AZZAL SZÁMOLNI,
HOGY A MEZŐGAZDASÁGBAN
FOGLALKOZTATOTTAK SZÁMA
JELENTŐSEN CSÖKKENTHETŐ"

A címben kiemelt nézetét *Fehérvári Márton*, az Állami Gazdaságok Országos Központjának főosztályvezető-helyettese arra alapozza, hogy sajátos statisztikai számbavételi rendszerünk miatt mi mezőgazdasági foglalkoztatottnak tekintjük a mezőgazdasági üzemek azon dolgozóit, akik ott ipari, építőipari, kereskedelmi vagy egyéb szolgáltatási tevékenységeket folytatnak. Ha ezeket nem számítjuk ide, úgy a mezőgazdasági foglalkoztatottak aránya országosan 14%-ra csökken, ami a mezőgazdaságilag művelt terület arányát és a hazai népsűrűséget tekintetbe véve, már kibírja a nemzetközi összehasonlítást és nem ad alapot olyan következtetések levonására, hogy nálunk — a fejlett tőkés-országok arányszámaihoz közelítve — még jelentős munkaerő-állomány szabadítható fel a mezőgazdaságból. Ez a nézet zavart okozhat a középtávú népgazdasági tervezésben is, gyakorlatilag pedig máris kedvezőtlenül hat az állami gazdaságok bér-szabályozási rendszerének alakítására, „amely a létszámcsoökkentés túlzott követelménye miatt mindinkább teljesíthetlenné válik”.

Több értékes javaslata után végezetül megjegyezte, hogy az agrokémiai centrumok építésére az állami gazdaságok az V. ötéves terv időszakában nem rendelkeznek beruházási forrásokkal.

A RENDSZERKÖZPONTOK ÁLTAL NYÚJTOTT
„SZOLGÁLTATÁS LEGYEN
MINDEN TEKINTETBEN KORREKT,
FLOTT ÉS ÁLLANDÓAN FEJLŐDŐ"

Fenyvesi Jenő, az Egyesült Városföld — Nyárlőrinci Dózsa Termelőszövetkezet fő-agronómusa a rendszerközpont által nyújtott szolgáltatási hiányokkal, a gép- és alkatrészellátás akadozásával, a karbantartási és javítási munkák elhúzódnásával kapcsolatban tette a címben idézett megállapítást.

Hozzájárulásában figyelmeztetett arra is, hogy csak kiforrott termelési rendszerek elterjesztését szabad engedélyezni, mert

működő rendszerek felszámolása több üzemben okozhat jelentős kárt.

Végezetül a következőket mondta: „Szövetkezetünkben nem érezzük semmi hátrányát annak, hogy több termelési rendszer fogja át a gazdálkodásunkat. Sőt, nagyon határozott fejlődési lehetőségeket látunk ebben a módszerben. Kialakul az üzemben belüli szakosodás és ide kapcsolódik be az adott rendszer, illetve a rendszer hozta be az üzembe a magasabb szintű szakosodást. A gazdaság egésze ettől jól átlátható, jól szervezhető. A jól megválasztott rendszer optimális nagyságrendeket alakít ki az üzemben belül, ami az egész üzemre nézve is kedvező.”

„AZ ÉLELMISZERIPARNAK
TERÜLETI VONATKOZÁSBAN IS
INTEGRATÍV SZEREPEK KELL BETÖLTENIE"

Balogh Sándor dr., az Élelmiszeripari Gazdaságkutató Intézet tudományos osztályvezetője a MÉM miniszteri értekezletének állásfoglalása alapján fogalmazta meg a címbeli mondatot, mint a témáról vallott felfogását. Véleményét alátámasztja, hogy „a mezőgazdasági extern termelés mintegy $\frac{3}{4}$ részét az élelmiszeripari vállalatok használják fel. A közöttük levő kapcsolat formáit bárhol minősítjük is, az tény, hogy a mezőgazdasági vállalatok kibocsátási kapcsolatait nézve meghatározó az élelmiszeripar. Ez a kapcsolat — ha helyére kerülnek a formái, de még inkább a tartalmi vonatkozások — viszonylag könnyen aktivizálható tartalékokat tárhat fel.” Ilyen tartalék rejlik a mezőgazdasági termelés viszonylag kismértékű szakosításában is, mellyel az élelmiszeripari vállalatok nyersanyagtermelési körzetei 40–60%-kal kisebbsíthetők lennének. Ennek révén és ennek arányában lehetne csökkenteni a nyersanyag-beszállítási költségeket és a lekötött fuvarszközöket.

Nem kétséges, „hogy a jövő az integrált szervezeteké. Mivel azonban ma és a közeljövőben a mezőgazdasági és élelmiszeripari vállalatok közötti kapcsolat alapvető formája a szerződés marad, arra is gondot kell fordítani, hogyan javítsuk ezeket a viszonyokat a vállalati és a népgazdasági érdekek javára”. Mint megjegyzi: „Van-nak példák, s itt a baromfivertikumra gon-

dolok, ahol a szerződéses forma, konkrétan a hármas szerződések rendszere ma is jó hatásfokú.”

**„HELYES, HA EGY GAZDASÁGON BELÜL
EGYIDEJÜLEG EGY RENDSZER SZERVEZI
A FŐBB NÖVÉNYEK IPARSZERŰ TERMELESÉT”**

Suba István, a KITE általános igazgató-helyettese a termelési rendszer tapasztalataira alapozva vont le a címbe követeztetést. Mint mondotta, maguk a taggazdaságok kívánták ezt a megoldást, hogy így a rendszerközpont által bevezetett és ajánlott gépsorokat hatékonyabban kihasználhassák, a termelést egyszerűbben tudják szervezni és irányítani.

Azt is leszögezte, hogy az a helyes, ha a rendszerek és a taggazdaság közötti viszonyt továbbra is az önkéntességre és a rendszerek közötti választás lehetőségére építik. Jó, ha a rendszerek közigazgatási határoktól független működési körzeteket alakítanak ki. Mindezek révén elkerülhető a monopolhelyzet és ébren tartható az egészséges verseny, ami javíthatja a szolgáltatások színvonalát.

A KITE vertikálisan is fejleszteni kívánja tevékenységét. Így kezdeti lépéseket tettek a cukorrépa, a kukorica, a gabona-

félék vetőmagja termelésének, feldolgozásának, forgalmazásának a koordinálására is. Emellett a kukorica exportját is szervezik és bonyolítják, olajos magvak tárolását is szervezik.

A KITE azt is feladatának tartja, hogy a tudományos információkat, a korszerű termelési eljárásokat, technológiákat feldolgozza, rendszerezze, szelektálja, adaptálja, majd a tagok felé ki sugározza, ugyanakkor a taggazdaságok igényeit begyűjtse, összesítse, elemezze, majd informálás, az igények megfogalmazása céljából eljuttassa a tudományos szellemi központoknak, a vállalati és kereskedelmi szervezeteknek.

A rendszerközpontoknak fontos szerepük van a szakképzettség folyamatos és fokozott mértékű növelésében is, és — bár bizonyos megtorpanás tapasztalható e téren — a korszerű termeléshez szükséges eszközök beszerzésében is.

Végezetül leszögezte, hogy az agráripari egyesülések is igénylik a rendszerközpontok szolgáltatásait, jól együtt tudnak velük dolgozni. „Ügy véljük — mondta — helyes lesz a VI. ötéves terv időszakában is hasznosítani mindazokat a lehetőségeket, amelyeket a rendszerek nyújtani tudnak.”

Pósvai Lajos dr.

**A NEMZETKÖZI KERTÉSZETI
TUDOMÁNYOS TÁRSASÁG
TANÁCSKOZÁSA**

A Nemzetközi Kertészeti Tudományos Társaságnak (ISHS-nek) 45 ország, köztük az európai szocialista országok döntő többsége a tagja. Az ISHS ökonómiai tagozata két évenként tartja tanácskozását, amelynek 1977. évi ülésére, szeptember 5 és 9 között Budapesten, a Kertészeti Egyetemen került sor.

A 15 országból érkezett mintegy 110 résztvevőt *Carlson, W.*, a Kertészeti Ökonómiai Bizottság elnöke köszöntötte, majd *Szalóczy Bálint*, a MÉM Kutatási és Szakoktatási Főosztály vezetője nyitotta meg a tanácskozást.

Az elhangzott előadások a kertészeti termelés fejlődésével, az élelmiszer-termelésben betöltött szerepével foglalkoztak. A szekciósülések keretében folytatott tanácskozáson a műszaki fejlesztés közgazdasági kérdéseinek, a nagyüzemi termelés tervezési, munka- és üzemszervezési problémáinak, az információs rendszer korszerűsítésének megvitatására került sor.

A tanácskozás eredményeit, a nemzetközi eszmecsere itthon is hasznosítható tapasztalatait összegyűjtik, ez év végén kiadvány formájában megjelentetik, és elsősorban az oktatásban, a mérnöktovábbképzésben, a tudomány és termelés szorosabbá tételében, a termelési rendszerekben kívánják gyümölcsöztetni.

G. Zs.